

Kokkuvõte

Töötamine on lahutamatu osa inimeseks olemisest. Töö on enamikule meist peamine sissetulek, samuti osa identiteedist. Tööl käimine võib olla vahel tüütu või kurnav, ent elu ilma tööta on samuti raske ette kujutada. Nii puutuvad peaaegu kõik inimesed oma elu jooksul kokku tööõigusega, sealhulgas rahvusvahelise tööõigusega.

Rahvusvaheline tööõigus hakkas kujunema välja ligikaudu sada aastat tagasi. Võrreldes selle ajaga on ametialad ja töötamise viisid märkimisväärselt muutunud. Tänapäeval püsivad vähesed inimesed samas ametis kogu elu. Paljud omandavad elu jooksul mitu haridust, on mitmes ametis või võtavad tööst vaheaastaid.¹ Paljudes ametites on võimalik tööd teha ükskõik kust ja ükskõik millal. Mõnes ametis on kaheksatunnine tööpäev möödanik ja tundide asemel mõõdetakse tööpanust tulemuse järgi. Tööturule on hakanud tekkima töötajate ja tööandjate kõrvale rühm inimesi, kes on vormiliselt iseendale töö andjad, aga sisuliselt sõltuvad ühe ettevõtte suvast.

Paljudes riikides ja valdkondades ei oska ametiühingud enam töötajaid kõnetada ega koondada ning nende liikmesus väheneb. Bolševistliku revolutsiooni hirm, mis kannustas riike ja tööandjaid parandama töötingimusi ning kuulama kolmepoolsetel läbirääkimistel töötajate soove, on möödanik.

Kas rahvusvaheline tööõigus suudab nendes oludes areneda? Kas tööõiguses on vajalik evolutsioon või revolutsioon? Mul ei ole neile küsimustele ammendavaid vastuseid. Küllap toob töövormide muutmine kaasa vajaduse vaadata üle ka õigused töökohal. Võib-olla lepitakse kaugtöö ja digitaalsete töövahendite levimisel kokku õiguses mitte olla ühendatud, nagu on pakkunud prantslased. Võib-olla läheme aga hoopis vastupidises suunas ja loobume töötamise mõõtmisest aja kaudu. Mis saab, näitab tulevik.

Mis ka ei juhtuks, rahvusvaheline tööõigus püsib siiski olulisena. Maailm muutub järjest väiksemaks ja eri riikide ettevõtjad konkureerivad üksteisega, kuid kõik osalised mõistavad, et konkureerida ei tohi töötajate õiguste arvel. Inimõiguste raamistikus kehtestatud töötamise õigused aitavad jõuda sotsiaalselt õiglase ja

turvalise ühiskonna ja majanduseni, mis on muutumas oludes ehk tähtsamgi kui varem.

- [1](#)Vt tuleviku töö kohta nt õiguskantsleri kirja Riigikogu sotsiaalkomisjonile. Õiguskantsleri 18.06.2018 kiri nr 6-1/180305/1802790, „Vajadus ajakohastada töötuskindlustuse kontseptsiooni“. – https://www.oiguskantsler.ee/sites/default/files/field_document2/Vajadus%20ajakohastada.pdf (23.08.2021).